



Naturskyddsföreningen i Göteborg
Pölgatan 5
414 60 Göteborg
info.goteborg@naturskyddsforeningen.se

20 februari 2014

Remissvar på Klimatstrategiskt program

Fråga 1) Vilka är era generella reflektioner kring klimatprogrammet?

Programmet är överlag väl genomtänkt, texten är välskriven och tillräckligt lättläst för att personer som inte har någon utbildning inom område ska kunna förstå. Den är även väl strukturerad samt lätt att hitta i; detta underlättar för de nämnder som ska utföra planen eftersom de kan se vilka strategier som gäller för vilka delar. Naturskyddsföreningen välkomnar även att konsumtionsperspektivet finns med, samt den uppdelning mellan konsumtionsbaserade utsläpp och det som orsakas av vår export. Den punkt angående vikten av ändrat konsumtionsmönster som togs bort innan programmet skickades ut på remiss, punkt 25, bör återinföras.

I programmet så utgår målen från 1990, 1995, 2010, 2012, och målen sträcker sig till 2020, 2030, 2035 och 2050. Generellt hade det varit smidigare om utgångspunkten för målen hade varit ett årtal med delmål 2030 och slutmål 2050. När nu målen börjar och slutar på så många olika årtal så behövs en förtydligande tabell där målen på ett enklare sätt kan jämföras med varandra.

Det är visserligen positivt att det finns delmål som ligger så snart fram i tiden som 2020, men tyvärr blir det sedan lite otydligt hur strategierna ska leda till att målen nås 2020, och vad de förbinder oss att göra under 2014 och under nästa mandatperiod. Eftersom det väsentliga är hur stora de kumulativa utsläppen blir, vore det önskvärt att trycka extra hårt på att utsläppen måste sänkas snabbt. Varje år som vi fortsätter släppa ut 10 ton per person, kommer att göra det väldigt mycket dyrare och svårare, alternativt omöjligt, att komma ner till en tillräckligt låg nivå i slutändan. För att programmet ska behålla sin aktualitet under 35 år, bör det revideras en gång vart fjärde år. Detta bör stå med i det klimatstrategiska programmet.

Fråga 2) Vad har ni för synpunkter kring ambitionsnivån i klimatprogrammet?

Att Göteborg ska bli en klimatneutral stad är ett bra och ambitiöst mål. En viktigare fråga är dock *när* detta kommer att ske, och Naturskyddsföreningen anser att det är alldeles för sent att vänta till år 2100. Om vi utgår från Göteborgs uttalade mål "att vid 2050 ha nått en hållbar och rättvis utsläppsnivå" anser Naturskyddsföreningen i Göteborg att staden tar en medveten risk att missa detta mål. På sid 68 i strategin nämns att de kvantifierbara åtgärderna beräknas leda till en konsumtionsbaserad utsläppsnivå på 5.6 ton per göteborgare vid 2035. Jämfört med delmålet 3.5 ton vid 2035 behövs alltså ytterligare 2.1 ton sänkning som man hoppas stimulera genom livsstilsförändringar och större samhällsförändringar. Enligt strategin ska Göteborg vara "en av världens mest progressiva städer i att åtgärda klimatproblem". Om tvågradersmålet verkligen ska kunna nås behöver föregångare som Göteborgs stad säkerställa att det finns tillräckligt stora kvantifierbara utsläppsminskningar för att nå målet.

Ambitionsnivån med 1,9 (konsumtionsbaserade) ton CO₂e/pp-år 2050 och målet för nivån på utsläppen 2035, 3,5 ton CO₂e/pp-år kan låta ambitiöst men blir i det perspektivet otillräckligt. Bara mellan 2035 och 2050 släpper vi då med en linjär minskning ut 40 ton CO₂ pp, och mellan 2015 och 2035 skulle utsläppen bli ca 120 ton pp (med genomsnittliga utsläpp på 6 ton/år pp under dessa år). I programmet saknas en kommentar kring dessa kumulativa utsläpp och en motivering kring varför göteborgarna ska ha rätt att släppa ut dubbelt så mycket per person än vad som är möjligt globalt, med mindre än 6 Gton CO₂ totalt om vi ska klara 2-gradersmålet.

Dessutom kräver några andra delmål och strategier skärpning så att målet 2035 nås. Att redan år 2013 i ett klimatprogram hävda att vi inte når vårt mål till 2035 baserat på de strategier som tas fram i programmet är inte seriöst. Naturskyddsföreningen i Göteborg anser att strategierna måste skärpas så att målet nås. Strategierna bör baseras på vad som krävs för att nå målet även om mer omfattande åtgärder krävs än vad som är populistiskt möjligt i dagsläget.

Det bör också beaktas att klimatpropositionen från 2009 och Naturvårdsverkets färdplan 2050 visar på en betydligt högre nationell klimatambition för Sverige (nollutsläpp redan vid 2050 och inte först 2100), något som inte alls reflekteras i Göteborgs klimatmål och tillhörande strategier.

Utsläppsminskningen som Göteborgs miljömål och den föreslagna strategin strävar att uppnå grundas på en rad antaganden. Målet antogs av kommunfullmäktige år 2008 och utgår från målsiffran 1,9 ton koldioxid per invånare år 2050 som en hållbar och rättvis utsläppsnivå. Detta förutsätter att de globala utsläppen kulminerar innan 2020, därefter minskar med 50-60% till år 2050 och i praktiken är noll vid år 2100. Med en sådan utsläppsbana nås "sannolikt" (d.v.s. med en sannolikhet större än 66 %, alltså inte med "stor sannolikhet" som strategin påstår) det så kallade tvågradersmålet. För att nå ett 1.5 gradersmål krävs globala nollutsläpp redan vid 2050 (Rummukainen et al, 2011). Chansen att nå ett visst temperaturmål styrs av världssamfundets kumulativa utsläpp över tiden. De globala utsläppen har under de senaste åren ökat snabbt och det finns få indikationer som tyder på en kulminering under de närmaste åren. Utfästelser om utsläppsminskningar enligt Kyotos andra fas är visserligen politiskt betydelsefulla men otillräckliga för att bryta trenden. Ett nytt globalt avtal ska förhandlas inom den så kallade Durbanplattformen under FN:s klimatkonvention. Avtalet ska antas vid COP21 i Paris 2015. Även om världssamfundet då lyckas enas om ett tillräckligt ambitiöst globalt avtal vid COP21, kommer avtalet att implementeras tidigast från år 2020. Ju senare kulmineringsåret och ju högre utsläppsnivån för kulmen desto större utsläppsminskningar (kanske tom negativa utsläpp) kommer att behövas senare. Det är alltså tveksamt om målsättningen globala per capita utsläpp på c:a 2 ton vid 2050 fortfarande är rimlig.

Fråga 3) Finns det behov av komplettering, breddning eller skärpning?

På sidan 6: skärpning från "Det är viktigt att varje nämnd och styrelse omsätter strategierna från klimatprogrammet till konkreta åtgärder..." till "Varje nämnd och styrelse skall omsätta strategierna från klimatprogrammet till konkreta åtgärder..."

Mål 1

Göteborgs stora utsläpp från fjärrvärmeproduktionen är Rya naturgaseldade kraftvärmeverk. Rya bör kunna ersättas tidigare än om 16 år, genom isolering av byggnader och genom att bygga ett nytt biobränsleeldat kraftvärmeverk. Vi vill betona att avfallsförbränning inte kan anses fossilfri, vilket vi tidigare fört fram i samband med Renovas tillståndsprövning.

Mål 2

Målet är svårt att utvärdera utan mer underlag. Hur mycket primärenergi använder göteborgaren idag? Hur mycket fördelas på el, fjärrvärme och bränsle?

Mål 3

Bygger på att Gobigas del 2, vindkraftpark i Hakefjorden och biobränsleeldat kraftvärmeverk uppförs. Detta bör återspeglas i strategierna.

Mål 5

Naturskyddsföreningen vill se en högre ambitionsnivå på 30-40 % minskning till 2030, alternativt att målet med -20 % sätts till 2020. Strategierna som refereras till i målet bör konkretiseras i hur de ska bidra till måluppfyllelsen.

Mål 6

Målet är svårt att tolka och måste förtydligas. Naturskyddsföreningen i Göteborg anser att det bör formuleras så att göteborgaren med sina flygresor orsakar lägre utsläpp än idag. Målet bör relateras till koldioxidutsläpp och målet bör vara åtminstone en halvering jämfört med dagens situation.

Mål 9

Förtydliga angående om det är vikt eller volym som avses.

Delmål 1 - 40 % minskning av koldioxidutsläpp mellan 1990 och 2030 från icke handlande sektor.

Minskningen från icke handlande sektor var -23 % -enheter från 1990 tom 2012. Således är det 17 % -enheter kvar på drygt 1/3 av tiden. I strategin måste framgå hur minskningstakten ska öka eftersom den är för långsam idag.

Delmål 2 Minska energianvändning i bostäder med 30 % och elanvändning med 20 % till 2020 jämfört med 1995.

Förtydliga om siffran avser användning per capita eller per ytenhet. Om elanvändningen i bostäder per person ska minska med 20 % mellan 1995 och 2020 och den idag har ökat 5 % så krävs uppenbarligen kraftfulla åtgärder. Hur planeras energianvändningen minska med 30 % till 2020?

Delmål 4 De konsumtionsbaserade utsläppen per göteborgare ska minska från dagens 8 ton/pp-år till 3,5 ton/pp-år 2035.

Minskningen ligger i linje med vad som krävs för att nå 1,9 ton/pp-år 2050. Dock anges i programmet att detta mål inte kommer nås. Naturskyddsföreningen i Göteborg anser att åtgärder bör föreslås så att målet nås för att det ska vara meningsfullt att formulera målet.

Fråga 4) Är strategierna tillräcklig omfattande eller behöver någon strategi kompletteras?

Eftersom det saknas underlag för exakt hur mycket varje del av strategierna bidrar till minskningen så är det svårt att uttala sig om huruvida strategierna räcker till. Det är inte heller uppenbart varför just dessa strategier har valts eller att strategierna är tillräckliga för att uppnå målen.

Naturskyddsföreningen har här valt att kommentera de strategier som tas upp i Programmet.

Strategi 1 – 3 Klimatsmarta Göteborgare

Det som kommer att avgöra om Göteborgs Stad uppnår sina mål är huruvida det finns en politisk vilja och tillräckliga personella och ekonomiska resurser för att arbeta aktivt med att utveckla och implementera det klimatstrategiska programmet. För att försäkra sig om att programmet lyckas bör man införa relevant utbildning för ledning och personal. Detta är av yttersta vikt speciellt inom de förvaltningar som fattar beslut som har stora och långvariga konsekvenser för klimatet, t ex Stadbyggnadskontoret, Trafikkontoret, Lokalförvaltningen och Fastighetskontoret. Utbildningar bör läggas upp för ledningen i hur man kan främja och stödja arbetet med klimatmålen samt för personal som skall arbeta aktivt med att uppnå målen. Det handlar om långsiktig organisations-, attityd- och beteendeförändring och utbildningarna bör innefatta alla relevanta aspekter av denna svåra uppgift.

Personal som arbetar med klimatmålen måste få resurser och erkännande inom organisationen i form av formella roller osv.

Barn ser och tar efter de vuxna i samhället. Om lärarna blivit utbildade i miljöfrågor och lever som de lär så tar barnen efter. Om föräldrarna komposterar, minskar sin konsumtion av kött och inte tar bilen i onödan så kommer barnen lära sig den livsstilen.

Sprid information kring säsongsbetonad och närodlad mat, så att medborgarna får möjlighet att göra välinformerade val, baserade på fakta kring matens totala klimatpåverkan snarare än allmänt tyckande.

Strategi 4 Planera för ett energi- och transporteffektivt samhälle

Strategin i sin helhet är högst relevant. Att lägga fokus på staden som system (sammhällsplanering) är nödvändigt för att kunna uppnå urban hållbar utveckling. Strategin är också matchad mot relevanta mål.

En konkret strategi är att identifiera vilka beslut som har stor konsekvens för klimatet som staden behöver fatta under de närmaste åren. Då behöver intressenter, kompetenser, sakkunskap mm nödvändiga för beslutsprocessen kartläggas. Staden måste försäkra sig att den kompetensen är tillgänglig vid rätt tidpunkt i beslutprocessen. Att identifiera dessa frågor i förväg och arbeta med att bygga nödvändig kapacitet för att fatta klimatrikta beslut minskar risken att beslut fattas som innebär en utveckling med stora klimatutsläpp under lång tid framöver.

Strategi 5 Bidra till en klimatsmart regionförstoring

Om Göteborgs stad har som mål att växa är det relevant att ha med en strategi som handlar om just detta. Eftersom en förstoring av regionen är en långsiktig investering, som kommer att finnas kvar länge, är det mycket viktigt att detta får särskild uppmärksamhet i programmet. Däremot är det lite oklart hur kärnan definieras och hur regionförstoringen ska leda till minskade utsläpp.

Naturskyddsföreningen vill se en tydlig beskrivning av hur regionförstoring leder till minskade utsläpp.

Strategi 6 Öka resurseffektiviteten i fjärrvärmern

År 2030 ska all fjärrvärme produceras med förnyelsebara bränslen. Detta innebär att Rya kraftvärmeverk inte har en plats i fjärrvärmens varaktighetsdiagram. I första hand bör strategin adressera behovet av att se över hur fjärrvärmebehovet kan minska. Detta kan göras genom fastighetsrelaterade åtgärder så som isolering av fasader och tak samt byte till energiglas. Naturskyddsföreningen betonar också att sopförbränningen inte kan ses som fossilfritt, och i ännu mindre grad som ett förnybart bränsle.

Katrineholms energibolag har genomfört ett framgångsrikt program för att effektivisera fjärrvärmeutnyttjandet hos sina kunder, vilket resulterat i fem graders lägre returtemperatur och en minskad konsumtion hos vissa kunder på ca 10 %. Detta bör inspirera även andra energibolag att se över möjligheten med ändringar i kundledet.

Eftersom leveransen av värme från Rya naturgaseldade kraftvärmeverk ska upphöra 2030, värme från avfallsförbränning ska minska med 30 % till 2030 och framtiden för raffinaderiindustrin är oklar så kommer ny kapacitet för fjärrvärme med stor sannolikhet att behöva byggas. Göteborg bör utreda kapacitetsbehov och påbörja byggnation av en ny biobränsleeldad kraftvärmeanläggning inom kort. Utsläppen från en biobränsleeldad kraftvärmeanläggning är mycket lägre än från en naturgaseldad och motiveringen att elda med naturgas så länge som de naturgasbaserade utsläppen är lägre än för europeisk marginal bör därmed inte vara ett giltigt skäl till att fortsätta med eldning av fossila bränslen. Solfångare för varmvattenproduktion är ett alternativ som bör undersökas som komplettering till övriga produktionsanläggningar.

Strategi 7 Energieffektivisera Göteborgs kommunala fastighetsbestånd

I det kommunala fastighetsbeståndet kan byggnader användas för produktion av energi, till exempel i form av solceller på tak och fasader. Byggnader kan även utrustas med växthus, som kan användas för närproduktion av grönsaker, så att vi blir mer självförsörjande på sikt. Vid renovering av miljonprogramområden ska alla hus uppnå minst passivhusstandard. När fasadrenovering genomförs bör standard vara att tilläggsisolering och fönsterbyte till energiglas sker samtidigt. Dessa är åtgärder som ger stor effekt både på total energikonsumtion och spetslasteffekt vilket kraftigt minskar Göteborgs fossila utsläpp.

Strategi 8 Energieffektivisera Göteborgs privata fastighetsbestånd

Information och utbildningar som riktar sig mot privata aktörer (tidningar, bostadsrättsföreningar, branschorganisationer mm) behövs. Nå ut och sprid kunskap om varför och hur privatpersoner kan energieffektivisera sina egna hus. Vid nybyggnation på kommunal mark bör hårda krav på energieffektivitet ställas.

Strategi 9 Driva på energieffektivisering inom industrin

Energikartläggningar inom industrin visar ofta på att en stor del av energiförbrukningen kan kapas genom effektivisering. Förslaget om att tillhandahålla utbildningar om energikartläggning, energieffektivisering och energibesparande åtgärder är bra. Strategin kan skärpas genom att byta ut "kan" mot "skall". Göteborg kan öka de ekonomiska incitamenten för företagen till att genomföra energieffektiviserande åtgärder genom att exempelvis öka tarifferna för fjärrvärme och el om de överstiger en viss konsumtion under en viss tid på dygnet. Förutom att minska energikonsumtionen så minskar också effekt-topparna vilket minskar belastningen på fjärrvärme- och elproduktionen och minskar det ofta fossilbaserade spetslastbehovet.

Strategi 10 Fortsätta satsa på fjärrkyla

Det här är en bra strategi. Fjärrkyla är effektivare och därmed mindre energikrävande jämfört med många små kylanläggningar. Det här leder till minskad elförbrukning, i synnerhet om kylan tas från Göta älv och från en spillvärmedriven absorptionsvärmepump som även producerar värme. Förutom fjärrkyla som produceras med de beskrivna systemen ovan finns det solfångardrivna luftkonditioneringsanläggningar som både producerar kyla och värme. En konstruktion som utvecklats av ett svenskt företag (Climate Well) kan även lagra solenergi och används redan i flera Medelhavsländer.

Solfångardrivna kylanläggningar skulle kunna vara ett alternativ i framtiden om det blir brist på spillvärme med tillräckligt hög temperatur. Den kan också vara ett alternativ i stadsdelar och öar där fjärrvärme- och fjärrkylsystem blir för dyrt att dra fram. Göteborgs stad kan därför utreda möjligheten för detta.

Det är också viktigt att minska kylbehovet. Det står inte i detalj hur kylbehovet skall minskas men det kan finnas flera sätt till exempel att:

- Använda markiser utanför fönster och på så sätt minska instrålningen.
- Sätta upp solfångare och solceller utanpå hustak och väggar.
- Gröna tak: Täcka hustak med jord och plantera växter. Detta gynnar även biologisk mångfald och minskar och fördröjer dagvattnet.
- Plantera lövträd och andra växter som skuggar på sommaren men inte vintern. Även det här gynnar biologisk mångfald.
- Satsa på effektivare elektriska apparater som ger mindre värmeförluster.

- Inför rutiner på alla arbetsplatser och skolor att stänga av datorer och övrig utrustning när den inte används. I synnerhet efter arbetstid.

Strategi 11 Vidareutveckla storskalig produktion av förnybar el

Strategin kopplar till målet om 500 GWh förnybar el 2030. Idag har Göteborg ca 200 GWh förnybar el (drygt 190 GWh el från Renova avfallsförbränning och 10 GWh vindel år 2012), givet att avfallet räknas som förnybart. Avfallet förväntas minska med 30 % till 2030 vilket gör att den förnybara elproduktionen från befintliga anläggningar minskar till knappt 150 GWh. Återstående 350 GWh kan produceras med vind, sol, biokraftvärme och eventuellt vågkraft. En ny vindkraftpark i Hakefjorden förväntas ge ca 200 GWh el. Det är inte sannolikt att resterande 150 GWh produceras enbart med solceller då detta skulle innebära ca 1 miljon kvadratmeter panel med dagens verkningsgrad. Ett biobränsleeldat kraftvärmeverk ses av Naturskyddsföreningen som en naturlig komplettering till den förnybara elproduktionen. Ett biobränsleeldat kraftvärmeverk skulle även bidra till målet om förnybar fjärrvärmeproduktion.

Strategi 12 Främja och underlätta småskalig produktion av förnybar el

Naturskyddsföreningen anser att strategin bör kopplas till ett eget mål om småskalig produktion av förnybar el där målet i GWh förnybar el/år anges. Till 2030 skulle exempelvis målet kunna vara att producera 50 GWh förnybar el/år via småskalig teknik. Vad är hindren för privatpersoner och hur kan Göteborg Stad hjälpa till att undanröja dessa mer än enbart genom kunskap och information? Göteborgs stad bör ha som krav att solceller och/ eller solfångare installeras på nya hus som byggs på kommunens mark samt att installera solceller på en viss procent per år av kommunägda tak. Det bör också vara krav på att en energi/klimatexpert ingår vid större byggprojekt.

Meningen "Även om små anläggningar inte skulle komma att stå för någon större andel..." bör strykas från denna strategi eller omformuleras eftersom småskalig placering av solenergi på tak och fasad har en stor potential.

Strategi 13 Göteborg leder biogasutvecklingen

Målet om 1200 GWh biogas till 2030 är ambitiöst och innebär en tiodubbling av dagens produktion som var ca 120 GWh år 2012. Del 1 av Gobigasanläggningen kommer att bidra med ytterligare ca 165 GWh/år om den är i drift under större delen av året. Del 2 av Gobigasanläggningen (ej beslutad än) skulle kunna bidra med ytterligare 650-830 GWh biogas vid en effekt på 80-100 MW gas. Ökad insamling och rötning av matavfall samt effektivare uppsamling av avloppsslam kan ge ytterligare biogas från rötningsanläggningarna men knappast de drygt 900 GWh biogas som kvarstår till målet efter att befintlig rötningsanläggning och Gobigas del 1 är frändragen. För att uppnå målet ser Naturskyddsföreningen att Gobigas del 2 måste byggas om behovet av biogas bedöms vara i storleksordningen med i målet angiven mängd.

Strategi 14 – 19 Minskad klimatbelastning från resor och transporter

Trafiken är en stor källa till klimatpåverkan. Det är därför av stor vikt att styrmedel används för att minska trafiken.

En övergång från bil till kollektivtrafik bör underlättas på en rad olika sätt, t.ex. genom en kraftig utbyggnad av pendelparkeringar en bit utanför stadens centrum, i närheten av kollektivtrafik. Ett sätt att smidigt lösa detta, t.ex. på Frölunda Torg, kan vara att införa en parkeringsfunktion i Västtrafikkortet. Detta skulle fungera så att man använder Västtrafikkortet för att betala en p-biljett, där det inte finns pendelparkering.

Det måste också göras lätt för göteborgare att ta cykeln, att kunna ta cykeln på tåg och spårvagn, att ha snöröjda cykelsnabbfiler som har företräde framför bilar mm.

Dessutom bör utsläppsfria alternativ stödjas i första hand, t.ex. spårvagn och elbilar, som inte släpper ut några avgaser inne i Göteborgs centrum. Skälen är flera: klimat, luftkvalitet, buller, m.m. Göteborg bör studera de åtgärder som Norge och Oslo framgångsrikt vidtagit för att stödja elbilar. Man bör också främja bilkooperativ.

Strategi 16 Använd och utveckla styrmedel för att minska biltrafiken

Göteborgs stad bör undersöka om trängselskatten kan användas i syfte att stödja utsläppsfria alternativ. Elbilar skulle kunna få rabatt på trängselskatten och de värsta utsläpparna kunde få betala extra hög avgift, d.v.s. ett bonus-malus-system, som inte belastar det allmänna ekonomiskt. Förare av tjänstebilar kan för närvarande passera vägtullarna utan att föraren själv får någon kostnad, som drabbar den egna plånboken. Det är alltså ofta inbakat i tjänstebilens kostnad.. Detta borde undersökas och målet bör vara att alla bilister betalar ur egen ficka, så att trängselskatten blir mer rättvis och får en bättre effekt.

Strategi 17 Bli världsledande på klimatsmart godshantering

Det är viktigt att ta hänsyn till klimatkonsekvenserna av alla beslut vid utbyggandet av infrastruktur och godshantering.

Det står att Göteborg är "Nordens logistikcentrum". Andra aktörer än de egna bör påverkas så att exempelvis lastbilstransporter in och ut från Göteborg minskar till förmån för mer koldioxidsnåla transportslag. Bra exempel kommer under "underlätta och uppmuntra sjöfart som är energieffektiv och fossilfri" s. 59. Detta synsätt bör utvecklas vad gäller andra transportslag och logistik generellt.

Strategi 20 Minska klimatpåverkan från mat i våra verksamheter

Ambitionsnivån för minskningen bör sättas högre än 40 % till 2030, eftersom kosten åtminstone i teorin är enkel att ställa om till en mycket mer klimatsmart. Förslag på förbättringar avseende detta är att servera kött och mejeriprodukter högst ett fåtal gånger i veckan, och att kraftigt minska mängden rött kött. Ris kan med fördel bytas ut mot bulgur, matvete, quinoa eller vad som passar till maträtten. Frukt och grönt bör väljas efter säsong. Maten väljs kort sagt med hänsyn till klimatpåverkan, förutom som tidigare till pris, smak, näringsvärde och anpassning till storkök. Dessa förändringar bör ske redan under nästa mandatperiod för att få tillräcklig effekt.

Strategi 21 – 22 Minska inköp av resurskrävande varor och förebygga avfall

Dessa strategier är viktiga områden inom vilka Göteborg stad kan och måste utvecklas. Normen att saker ska vara nya, och att begagnat är fult, måste brytas. På samma sätt som att skolböcker lämnas tillbaka så att nästa årskurs ska återanvända dem, bör kommunens pengar gå till inköp av begagnade saker, när så är möjligt. Det borde även ställas krav på privata företag för miljöcertifiering att inköp görs av begagnade saker när det går.

Strategi 23 Satsa på hållbara aktiviteter

Detta kan ha viss effekt, men svårt att uppskatta hur stor. Kommunen behöver inte lägga allt till rätta för vuxna människor som förhoppningsvis kan ta egna initiativ om bara förutsättningarna finns. Staden bör eftersträva att minska mängden hårdgjord yta, och fria grönytor bör skapas för människor att odla eller bara vara på.

Strategi 24 Främja alternativ till konsumtion av flygresor

Den här strategin anser Naturskyddsföreningen i Göteborg inte är tillräckligt ambitiös, att vi inte ska flyga mer år 2030 än vi gjorde 2010. Det väsentliga är att koldioxidutsläppen måste ner mer än vad som är möjligt med bibehållna utsläpp från flyget, en strategi kan vara att minska flygplatsernas kapacitet år för år, tills den dag tekniken gör det möjligt att minska utsläppen i tillräcklig omfattning utan att minska på flyget. Att flygplatser inte ska subventioneras för att öka kommuners attraktionskraft och att flygbränsle borde beskattas lika hårt som annat fossilt bränsle är självklart, men det sistnämnda är svårt för Göteborg att bestämma.

Fråga 5) Vilka konsekvenser bedömer ni att klimatprogrammet får för dig/er organisation?

Konsekvensen för Naturskyddsföreningen i Göteborg är förhoppningsvis mer effektiv kommunikation med beslutsfattare. Klimatprogrammet, med rätt utformning och rätt "skärpa", ställer krav på Göteborgs stad och Naturskyddsföreningen i Göteborg kan förhoppningsvis enklare följa upp huruvida Göteborgs stad lever upp till kraven eller ej och har därmed lättare att sätta in punktinsatser om det visar sig att åtgärdstakten är för långsam.

För Naturskyddsföreningen i Göteborg

Helena Norin

ordförande